

DATOS IDENTIFICATIVOS

Historia medieval universal

Materia	Historia medieval universal			
Código	002G250V01304			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Durany Castrillo, Mercedes			
Profesorado	Durany Castrillo, Mercedes			
Correo-e	mdurany@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición	Coñecemento e comprensión dos caracteres específicos da sociedade medieval entre os séculos IV ao XV xeral			

Competencias de titulación

Código	
A12	Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado
A17	Capacidade de ler textos historiográficos e documentos orixinais na propia lingua así como de transcribir, resumir e catalogar información de forma pertinente.
A20	Coñecemento da historia europea nunha perspectiva comparada
A22	Coñecemento da historia universal
B1	Capacidade de análise e síntese.
B2	Aplicación dos coñecementos
B7	Capacidade de razoamento crítico.
B14	Motivación pola calidade
B16	Coñecemento doutras culturas.

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Obxectivos	A20 A22	B1
Coñecer e comprender as liñas básicas de evolución histórica da sociedade medieval nos tres ámbitos culturais: Occidente, Bizancio e Islam		
Analizar e comentar as fontes de información e materiais básicos para o estudo da Idade Media	A17	B2 B14
Adquirir conciencia do legado da Idade Media para entender e explicar de forma crítica a sociedade actual	A12	B7 B16

Contidos

Tema	
1.- Introducción á Idade Media	1.1.- Concepto, periodización e valoración da Idade Media 1.2.- Fontes e bibliografía para o estudo da Idade Media 1.3.- O legado da Idade Media

2.- Alta Idade Media (ss. IV -X)

- 2.1.- Os reinos xermánicos e o nacemento da Cristiandade occidental
- 2.2.- A época carolinxia
- 2.3.- O imperio bizantino
- 2.4.- O nacemento do Islam

3.- Plena e Baixa Idade Media (ss. XI-XV)

- 3.1.- Expansión e organización social do espazo europeo (ss. XI-XIII)
- 3.2.- O Imperio universal e as monarquías europeas
- 3.3.- Economía e sociedade na época baixomedieval (ss. XIV-XV)
- 3.4.- Crise do Pontificado e afianzamento das monarquías nacionais
- 3.5.- Cultura, pensamento e relixiosidade.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Sesión maxistral	17	12	29
Seminarios	6	18	24
Traballos tutelados	7	24	31
Presentacións/exposicións	6	12	18
Saídas de estudo/prácticas de campo	2	4	6
Titoría en grupo	3	3	6
Informes/memorias de prácticas	4	10	14
Probas de resposta curta	1	5	6
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	12	14
Outras	0	0	0

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividade encamiñada a tomar contacto cos alumnos e presentarles o programa docente da asignatura
Sesión maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos dalgúns temas do programa, así como as bases teóricas e directrices doutros traballos a desenrolar polos estudantes
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico que permiten afondar e complementar os contidos da materia: comentario de textos, lectura e recensión dun libro monográfico, visionado e comentario de una película. Resérvanse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía e a Facultade de Historia de xeito que computan nas actividades dirixidas.
Traballos tutelados	Os alumnos preparan en pequenos grupos un proxecto o tema monográfico da materia que require búqueda e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, elaboración do guión, selección de textos e interpretación histórica.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante a profesora e o resto da clase dun tema o proxecto sobre o contido da materia previamente seleccionado.
Saídas de estudo/prácticas de campo	Acividade de aplicación dos coñecementos a realidades do entorno: visita de monumentos e lectura histórica da paisaxe
Titoría en grupo	Sesión que realiza a profesora cos alumnos para asesorarlles nas actividades a desenrolar, resolver dúbidas e problemas, e facer un seguimento do proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	A profesora manterá cos alumnos unha atención personalizada tanto no despacho nas horas de titoría, como de forma permanente a través do correo electrónico e da plataforma Tem@.
Traballos tutelados	A profesora manterá cos alumnos unha atención personalizada tanto no despacho nas horas de titoría, como de forma permanente a través do correo electrónico e da plataforma Tem@.
Saídas de estudo/prácticas de campo	A profesora manterá cos alumnos unha atención personalizada tanto no despacho nas horas de titoría, como de forma permanente a través do correo electrónico e da plataforma Tem@.
Seminarios	A profesora manterá cos alumnos unha atención personalizada tanto no despacho nas horas de titoría, como de forma permanente a través do correo electrónico e da plataforma Tem@.
Probas	Descrición

Informes/memorias de prácticas	A profesora manterá cos alumnos unha atención personalizada tanto no despacho nas horas de tutoría, como de forma permanente a través do correo electrónico e da plataforma Tem@.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	As sesións maxistrais que desenrolan parte do temario do programa serán avaliadas mediante dúas probas:	30
	Unha de resposta curta a mediados do cuadrimestre e outra de resposta longa ao final de curso	
Seminarios	Os seminarios e clases prácticas serán avaliados mediante catro informes o memorias: Un comentario de texto Un resumo-comentario sobre a película visionada Unha recensión sobre a lectura dun libro monográfico Un informe sobre a práctica de campo	30
Traballos tutelados	Os temas e proxectos preparados polos alumnos en pequenos grupos de traballo, avaliaránse: o guión do traballo, a estrutura e contidos, as fontes e bibliografía empregadas, así como a exposición oral ante a profesora e o resto de alumnado	30
Outras	A entrega puntual dos traballos, informes de prácticas, así como a asistencia e participación activa dos alumnos nas clases	10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todos os estudantes matriculados na materia teñen dereito a realizar os exames finais. Aqueles alumnos que non se acollan á modalidade presencial examinaranse de todo o programa da materia, o cal deberán preparar a partir da bibliografía básica sinalada. Asemade, deberán realizar obrigatoriamente un traballo práctico ou bibliográfico relacionado coa materia, o cal será comunicado ao profesor responsable con anterioridade ao remate das sesións presenciais e entregado na data do exame final. Este último suporá o 70% da nota final (Desenvolvemento dun tema ou pregunta ampla: 40%, e un comentario de texto: 30%) e o traballo práctico o 30%.

Bibliografía. Fontes de información

Gª de Cortázar, J.A. e Sesma Muñoz, J.A., **Manual de Historia Medieval**, Madrid, Alianza Editorial,
Ladero Quesada, M.F. e López Pita, P., **Introducción a la historia del occidente medieval**, Madrid, Editorial Universitaria Ramón Areces,,
Álvarez Palenzuela, V.A. (coord.), **Historia Universal de la Edad Media**, Barcelona, Ariel,
Donado Vara, J. e Echevarría Arsuaga, A., **La Edad Media: siglos V-XII**, Madrid, Editorial Universitaria Ramón Areces,,
Donado Vara, J. Echevarría Arsuaga, A. e Barquero Goñi, C., **La Edad Media: siglos XIII-XV**, Madrid, Editorial Universitaria Ramón Areces,
Mitre Fernández, E., **Textos y documentos de época medieval (análisis y comentario)**, Barcelona, Ariel,
<http://www.medievalismo.org>,
<http://www.cervantesvirtual.com/historia/textos/medieval>,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Historia medieval da Península Ibérica/O02G250V01503
Historia medieval de Galicia/O02G250V01905